

Voorgevel (noordgevel) in de as van de Kerklaan

St. Josefkerk, omgeven door de bollenvelden, omstreeks 1905. Rechts van de kerk staat de pastorie, links het (gesloopte) schoolcomplex. Achter de kerk is de dakruiter van het St Luciaklooster zichtbaar.

Complex Oude Kern

St. Luciaklooster

Straat	: Schoollaan
Huisnummer	: 70
Postcode	: 2121 GH
Kadastrale aanduiding	: BNB00 A 5026
Naam object	: St. Luciaklooster
Bouwjaar	: 1895-1896
Architect	: N. Nelis
Bouwstijl	: neogotiek
Oorspronkelijke functie	: Vrouwenklooster (H. Hart, 1919: Franciscanessen)
Huidige functie	: Particuliere woonappartementen

Inleiding

In het open, door bollenvelden gedomineerde gebied ten zuiden van de, nog onbebouwde Meerweg was in 1894² de rooms-katholieke St. Josefkerk verrezen. Een jaar later start achter de kerk de bouw van het St. Luciaklooster. Het oorspronkelijk geheel vrij gelegen complex is gesticht door de zusters van het Sacré-Coeur waarvan de hoofdzetel in Parijs huist. Naast het klooster wordt in dezelfde stijl een school gebouwd³.

² De St Josefkerk stortte datzelfde jaar in en werd in 1900, tezamen met de aangrenzende pastorie, herbouwd.

³ De school is in 1977 gesloopt en vervangen door een appartementencomplex

In 1919 nemen de Zusters Franciscanessen van Sint Lucia het klooster over. In 1926 wordt villa Duinlust aan de Schoollaan aangekocht en verbouwd tot woonhuis van de rector van het klooster.

Het ontwerp van het klooster wordt in de literatuur betwist maar kan, gezien de stilistische verwantschap met de St. Josefkerk en de pastorie, met zekerheid toegeschreven worden aan architect-aannemer N. Nelis.

Met de aanleg van de Kerklaan, de bouw van pastorie, kerk, school en woonbebouwing komt het complex aan de noordzijde in een 'versteende' omgeving te liggen. De landschappelijke open relatie blijft door de aanwezigheid van de kloostertuin aan de zuidzijde wel behouden.

De belangrijkste wijzigingen aan het exterieur betreffen de aanbouw van een grote (niet beschermenswaardige) veranda aan de westgevel in 1927.

Inwendige wijzigingen betreffen structuurwijzigingen zoals de bouw van een geheel nieuw trappenhuis achter de hoofdingang en interieurwijzigingen. De hoofdstructuur (hoofdvleugel en transeptarmen) is echter nog goed afleesbaar.

Beschrijving

Het klooster bezit een H-vormige plattegrond met aan de oostzijde de driehoekig gesloten absis waar zich, op de verdieping, het koor van de kapel bevindt. De H-vorm omsluit twee binnenplaatsen waarvan de zuidelijke met hoofdentree is georiënteerd op de kloostertuin en de noordelijke begrensd en geblokkeerd wordt door de St. Josefkerk.

Het gebouw bestaat uit een kelderverdieping, twee bouwlagen en een forse kapverdieping onder een samengesteld zadeldak. Het dak is gedekt met grijze leien in Maasdekking. Op de kap staat een slanke, octagonale dakruiter met hoge spits. De dakkapellen (in de goot geplaatst) zijn al dan niet regelmatig geplaatst, voorzien van een met leien bedekt zadeldak, wolfseind, zinken piron, beschot, windveren en tweeruits ramen met vierruits bovenlichten. Eveneens in al dan niet regelmatige ordening zijn Vlaamse Gevels geplaatst die gedekt worden door een met leien gedekt zadeldak met wolfseind, en bekroond worden door zinken pironnen. Aan de westzijde is, ter plaatse van de hoofdvleugel, een afgewolfd schilddak aangebracht.

De gevels bezitten risalerende topgevels. De entreepartijen van de hoofdvleugel (aan de binnenplaatsen) zijn risalerend met steekappen vormgegeven. Zo heeft de centrale entreepartij in de tuingevel een zadeldak met decoratief gesneden windveren en vakwerk. De dubbel openslaande houten paneeldeur met natuurstenen kalf bezit gekoppelde rondboogbovenlichten bezet met decoratief glas-in-lood.

Boven de centrale entreepartij, in de uitgebouwde traptoren, bevinden zich een uurwerk en een polychrome, figuratieve gevelsteen (H. Hart en bloemmotieven)

De entrees van de transeptarmen worden eveneens geaccentueerd door risalerende partijen die door spitsen of afzonderlijke kappen worden bekroond.

De achtergevel haakt met twee zijvleugels aan op de achterzijde van de St. Josefkerk en omsluit een vierkante binnenplaats. Tegen de achteruitgang staat een (niet beschermenswaardige) éénlaags aanbouw die de ruimte in tweeën deelt. De centrale achtergevel heeft een risalerende middenpartij. Hoge, Vlaamse gevels prijken rondom.

De gevels zijn gemetseld in grauwe baksteen, kruisverband. De gevels worden door een rondboogfries afgesloten. Net als de gevels van de pastorie en de St. Josefkerk zijn de gevels van het kloostergebouw gedecoreerd met sierbanden in gele en grijze baksteen. Dat geldt ook voor het siermetselwerk in de rond- en segmentboogvullingen boven de gevelopeningen. Uitgemetselde hoeklisenen vormen verticale omlijstingen in het gevelvlak.

Boeiborden zijn met leisteen bekleed.

De houten raampartijen zijn sterk verticaal geleed, merendeels tweevoudig gekoppeld, bezitten rondbogen op de verdieping en segmentbogen op de begane grond en zijn voorzien van hardstenen onderdorpels.

De over twee bouwlagen opgetrokken kapel bezit doorgetrokken, hoge vensterpartijen.

Inwendig bestaat het H-vormige kloostergebouw uit een hoofdvleugel met grote gemeenschappelijke ruimtes, hoofdtrappenhuis, kapel, eetzaal en vergaderzaal. De vier transeptarmen bevatten onder meer de individuele kloostercellen. De in elkaars verlengde gelegen hoofd- en achteruitgang aan de hoofdvleugel leiden naar het centrale trappenhuis waar ook de toegang van de kapel ligt.

De kapel bezit een zogenoemde neogotische hammerbeamkap: een kap met steekbalken aan de spanten. De kapel is ingericht met neogotische koorbanken, een orgel met neogotische orgelkast (1900), een marmeren altaar (1922) en heiligenbeelden. Boven de koorbanken hangt een, in houten omkadering aangebrachte, kruiswegstatie (1930). De ramen van de kapel zijn bezet met gebrandschilderd glas-in-lood (1947). In de viering zijn twee figuratieve wandschilderingen aangebracht.

Bij de ingang naar de sacristie bevindt zich een luidklok in art nouveau-stijl.

In de eetzaal ondersteunen twee, asymmetrisch geplaatste ijzeren kolommen, op achthoekige voet, de muur van het bovengelegen ambulatorium.

Kloostertuin

De kloostertuin wordt gekenmerkt door een landschappelijke tuinaanleg waarin overwegend onverharde slingerpaden, een (voormalige) moestuin, een 'lindenlaantje', een kleine vijver en kanaaltje met 'sluis' zijn opgenomen. De begroeiing kent al dan niet solitair geplaatste, monumentale bomen, lagere struiken en heesters en gazons. In de moestuin staat een (vanwege de bouwvalligheid niet beschermenswaardige) plantenkas. De kloostertuin wordt aan de zuid- en westzijde omgeven door een (niet beschermenswaardig) stalen hekwerk.

Tuinbeelden

De kloostertuin bezit drie tuinbeelden uit de bouwtijd waaronder twee Mariabeelden (bij de Lourdesgrot en bij de vijver) en een H. Hartbeeld ten westen van het hoofdgebouw. Bij de vijver staat een kleine duiventil.

Lourdesgrot

Aan het eind van het lindenlaantje bevindt zich een Lourdesgrot waarin een neogotisch houten altaartje en een neogotisch houten 'waterkist' met het opschrift: '*Allez boire a la fontaine et vous y laver. 25 fevrier 1855*'. Een Mariabeeld flankeert de grot.

Begraafplaats

Ten zuiden van de Lourdesgrot, van de kloostertuin gescheiden door dubbele hekwerken, ligt een voormalige nonnenbegraafplaats (niet toegankelijk voor bezoekers).

Portiershuisje

Het portiershuisje is gelegen aan de Schoollaan, langs de oprit naar het hoofdgebouw en heeft een vierkant grondplan. Het kleine, éénlaags, in neogotische stijl ontworpen gebouwtje heeft een steil tentdak dat gedekt is met leien in Maasdekking, bekroond wordt door decoratieve loden pironnen en voorzien is van ‘schijn’kapeletjes. De gevelbehandeling komt overeen met die van het klooster, de pastorie en de kerk maar is rijker gedetailleerd. De gevels zijn gemetseld in grauwe baksteen, kruisverband. Gele en grijze baksteen is verwerkt in sierbanden en gevelafsluiting. Decoratief gesneden houten stijlen en geprofileerde houten consoles ondersteunen de overkragende bakgoot. De gevels worden afgesloten door een fries in de vorm van gekoppelde vensters, bezet met kathedraalglas. De westgevel bezit een entree achter een stoep. De overige gevels bezitten houten vensters.

Inrijhek

Het smeedijzeren inrijhek bij de Schoollaan markeert de ongeveer 70 meter lange oprit naar het hoofdgebouw. Het bestaat uit twee gietijzeren pijlers, bekroond door een ijzeren pijnappel. De pijlers bezitten twee vaste, smeedijzeren vleugels en twee draaibare smeedijzeren delen. Het hekwerk bezit een smeedijzeren plaat met opschrift: *Klooster* en *St. Lucia*

Motivering voor plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst

Het St. Luciakloostercomplex uit 1895-96 is voor de cultuurhistorie van Bennebroek van groot belang. Als voorbeeld van een, in opdracht van de Zusters van de Sacré Coeur (hoofdzetel Parijs) gebouwd klooster met als belangrijk doel het stimuleren van katholiek onderwijs heeft het klooster bijzondere cultuurhistorische waarde. In de combinatie met de St. Josefkerk, de pastorie en de St. Franciscusschool weerspiegelt zich de religieuze betekenis van deze rooms-katholieke enclave in Bennebroek. De cultuurhistorische ensemblewaarde wordt versterkt door de ruimtelijke relatie met villa Duinlust aan het begin van de oprit naar het klooster. Deze villa aan de Schoollaan deed vanaf 1926 dienst als woonhuis van de toenmalige rector van het St. Luciaklooster.

Het kloostergebouw, naar ontwerp van N. Nelis, heeft architectuurhistorische waarde vanwege de kwaliteit van het ontwerp. De rationele, heldere totaalopzet van het gebouw (H-vorm met uitgebouwde absis) is gebaseerd op religieus-functionele eisen van het kloosterleven. De veelheid aan architectonische, op ambachtelijke, verfijnde wijze verwerkte, details leiden vervolgens tot een verzachting van dit rationele concept en sorteren een schilderachtig, pittoresk silhouet en gevelbeeld. De stijlkenmerken van het exterieur weerspiegelen zich, weliswaar in mindere mate, in de eveneens door N. Nelis ontworpen gevels van kerk en pastorie. Dit aspect versterkt de architectonische eenheid van het totale complex.

In het interieur is vooral de kapel cultuurhistorisch maar ook architectuurhistorisch waardevol. De neogotische ‘hammerbeam-constructie’ van de kap bezit, naar Nederlandse begrippen, uniciteitwaarde.

De kloostertuin vormt een groene, intieme oase binnen een min of meer verstedelijkte omgeving. De tuin is landschappelijk van belang vanwege de zichtbare afwisseling van open plekken en dichte begroeiing en de relatie tot het hoofdgebouw. De slingerpaden, oude bomen en afwisselende beplanting, waterpartijen en gazons, het ‘lindenlaantje’ zijn bepalend voor het landschappelijk belang. De combinatie met de zichtbare herinneringen

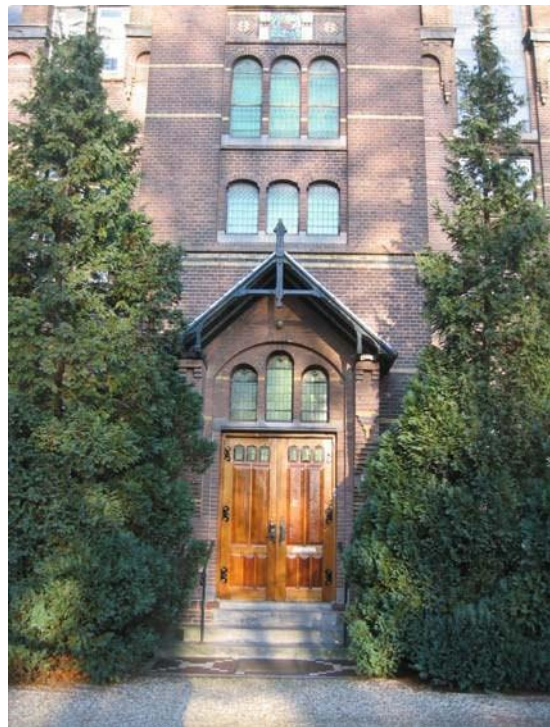
aan het kloosterverleden zoals de moestuin, de nonnenbegraafplaats, de Lourdesgrot en de heiligenbeelden versterken de landschappelijke en de cultuurhistorische waarden.

Het exterieur van het klooster is vrijwel gaaf gebleven. Dat geldt eveneens voor de inwendige structuur van het gebouw die goed herkenbaar is gebleven. De grote mate van gaafheid geldt eveneens de kloostertuin met haar landschappelijke, bijbehorende, inrichting en objecten.

Beschermenswaardig zijn alle in de bovenstaande omschrijving omschreven onderdelen tenzij aangeduid als niet beschermenswaardig. De bescherming is vooral gericht op het behoud en het versterken van de ensemblewaarde van het totale complex.

Voorgevel

Hoofdentree in voorgevel

Westgevel

Zicht op het hoofdgebouw vanuit de kloostertuin

Luchtfoto van het kloostercomplex uit 1954

*Inwendige van de
Kapel in 1954*

Lindelaantje in de kloostertuin

Lourdesgrot met Mariabeeld en neogotische attributen aan het eind van het lindelaantje

Monumentale bomen, waterpartij en heiligenbeelden

Portiershuisje langs de oprit

Smeedijzeren inrijhek bij de Schoollaan